

АГАТА КРИСТИ

СМЪРТ В МАРКЕТ БЕЙСИНГ

Част 33 от „Еркюл Поаро“

Превод от английски: Христо Кънев, 1996

chitanka.info

— Все пак няма нищо по-хубаво от провинцията — каза инспектор Джап, вдишвайки дълбоко през носа и издишвайки през устата по най-красноречив начин.

Поаро и аз приветствахме сърдечно това негово чувство. Идеята на инспектора от Скотланд Ярд беше всички да отидем за уикенда в градчето Маркет Бейсинг. Извън служебните си задължения Джап беше запален ботаник и можеше да говори надълго и широко дори за най-незначителните цветя, като сипеше невероятно дълги латински названия (произнасяни малко особено), при това със значително по-голям ентузиазъм от този, който посвещавахе на случаите си в Скотланд Ярд.

— Никой не ни познава и ние не познаваме никого — обясняваше ни Джап. — В това е цялото очарование.

Нещата обаче не стояха точно така, защото местният полицаи беше прехвърлен тук от едно недалечно село, където случай на отравяне с арсеник беше станал причината да се запознае с инспектора. Когато полицаят разпозна великия човек, това само подсили самолюбието на Джап и ние всички седнахме да закусваме в селския хан в най-добро разположение на духа — беше неделя сутринта и слънцето грееше весело, а на прозореца стърчаха филизите на орловите нокти. Беконът и яйцата бяха прекрасни, кафето не толкова добро, но поносимо и достатъчно топло.

— Това е животът! — възкликна Джап. — Когато се пенсионирам, ще си купя някое местенце в провинцията. Далеч от престъпленията!

— *Le crime, il est partout*^[1] — отбеляза Поаро, като си взе солидна филия хляб и се намръщи на едно врабче, което се крепеше нахално на прозоречния перваз.

Аз издекламирах с безгрижен глас:

*Зайчето е много сладко,
но не слуша мама, татко
и не мога да ви кажа
кой от тях ще го накаже.*

— Боже — промълви Джап и се изтегна назад на стола си, — сигурен съм, че ще мога да изям още едно яйце и едно-две резенчета бекон. Какво ще кажете, капитане?

— Подкрепям предложението — отговорих весело. — А вие, Поаро?

Приятелят ми поклати глава.

— Човек не трябва да пълни толкова стомаха си, че мозъкът му да откаже да действа — забеляза той.

— Аз ще рискувам да си напълня малко повече стомаха — разсмя се Джап. — Имам голям стомах; е, виждам, че и вие, мосю Поаро, не сте се изоставили. Ей, мис, два пъти яйца с бекон!

В този миг обаче една внушителна фигура застана на прага. Това беше полицаят Полард.

— Надявам се, ще ме извините, задето безпокоя инспектора, господа, но много се нуждаю от неговия съвет.

— Аз съм в почивка — побърза да каже Джап. — Никаква работа не ме интересува. Какъв е впрочем случаят?

— Господинът от Лий Хаус... се е застрелял... в главата.

— Да-а-а, такива са те — каза прозаично Джап. — Заради дълг или жена, предполагам. Съжалявам, но не мога да ви помогна, Полард.

— Работата е там — продължи Полард, — че той не би могъл да се застреля сам. Така поне твърди доктор Джайлс.

Джап остави чашата си на масата.

— Не е могъл да се самоубие? Какво искате да кажете?

— Това твърди докторът — повтори Полард. — Казва, че е абсолютно невъзможно. Просто недоумява — вратата била заключена отвътре, прозорците — затворени, ала въпреки това той твърди, че човекът не може да се е самоубил.

Това реши въпроса. Допълнителните порции бекон и яйца бяха отказани и след няколко минути вече крачехме с най-голяма бързина към Лий Хаус, като през това време Джап разпитваше нетърпеливо полицая.

Името на загиналия бе Уолтър Продъроу; мъж на средна възраст и нещо като отшелник. Дошъл преди осем години в Маркет Бейсинг и наел Лий Хаус — занемарена стара къща, която бързо се рушала. Той се приютил в единия ъгъл, като за нуждите му се грижела икономка, която довел със себе си. Нейното име било мис Клег — много

достопочтена жена, ползваща се с голямо уважение в селото. Съвсем наскоро мистър Продъроу приел гости — някои си мистър и мисис Паркър от Лондон. Тази сутрин, като не получила отговор от господаря си, когато отишла да го събуди и като намерила вратата заключена, мис Клег се разтревожила и позвънила по телефона в полицията и на доктора. Полицаят Полард и доктор Джайлс пристигнали едновременно. С общи усилия те успели да счупят дъбовата врата на спалнята на мистър Продъроу. Той лежал на пода, прострелян в главата, и стискал пистолета в дясната си ръка. Приличало на типично самоубийство. След като прегледал трупа обаче доктор Джайлс бил доста объркан; накрая дръпнал полиция настрана и споделил с него повода за смущението си, а Полард тутакси си спомнил за Джап. Оставил лекаря да пази и побързал надолу към хана.

Когато полицаят привърши разказа си, ние вече пристигдохме в Лий Хаус — голяма, занемарена къща, обградена от запусната, потънала в бурени градина. Входната врата беше отворена и ние веднага влязохме в преддверието, а оттам — в малка столова в съседство с кухнята, където влязохме, ориентирайки се по гласовете. В тази стая имаше четирима души — крещящо облечен мъж с лукаво лице, който ми стана несимпатичен още щом го видях; жена от почти същата категория, но хубава, макар в грубоват смисъл на думата; друга жена, облечена в спретнати черни дрехи, която стоеше малко настрана от останалите и за която реших, че е икономката; и накрая един висок мъж, с костюм от туид, с умно, интелигентно лице, който явно владееше положението.

— Доктор Джайлс — обърна се към него полицаят, — това са криминалният инспектор Джап от Скотланд Ярд и двамата му приятели.

Лекарят ни поздрави и ни запозна с мистър и мисис Паркър. После се качихме на горния етаж. Полард, подчинявайки се на знак от Джап, остана долу, сякаш за да пази домакинството. Доктор Джайлс ни поведе по един коридор на горния етаж. В дъното му зееше отворена една врата, от чиито панти висяха трески, а самата врата беше просната на пода вътре в стаята.

Влязохме в стаята. Тялото още лежеше на пода. Мистър Продъроу беше наистина човек на средна възраст, с брада и с прошарена коса на слепоочията. Джап коленичи до трупа.

— Защо не го оставихте така, както сте го намерили? — измърмори той.

Лекарят повдигна рамене.

— Помислихме, че е ясен случай на самоубийство — отвърна лекарят.

— Хм! Куршумът е влязъл в главата зад лявото ухо — констатира Джап.

— Точно така — потвърди лекарят. — Напълно невъзможно е да се е гръмнал сам. Трябвало е да извие ръката си около главата, което не е възможно.

— И въпреки всичко го намерихте да стиска пистолета? Впрочем къде е той?

Лекарят кимна към масата.

— Той не стискаше пистолета — добави той. — Беше в ръката му, но пръстите не го стискаха.

— Поставен е след това — каза Джап, — няма съмнение. — Той разглеждаше оръжието. — Изстрелян е един патрон. Ще го изследваме за отпечатащи от пръсти, но се съмнявам, че ще намерим други, освен вашите, доктор Джайлс. От колко време е мъртъв той?

— Убит е снощи. Не мога да определя точния час, както правят това онези невероятни лекари в криминалните романи. Грубо може да се каже, че е мъртъв от дванайсет часа.

До този момент Поаро беше останал напълно безучастен. Стоеше до мен, гледаше как работи Джап и слушаше въпросите му. Само от време на време поддушваше въздуха много внимателно и като че ли недоумяваше. Аз също подуших, но не можах да открия нищо необичайно. Въздухът изглеждаше идеално чист и лишен от миризма, но въпреки това сегиз-тогиз Поаро продължаваше да души със съмнение, сякаш чувствителният му нос откриваше нещо, което моят пропускаше.

Когато най-сетне Джап се отстрани от тялото, Поаро коленичи до него. Той обаче не прояви интерес към раната. Отпърво помислих, че той разглежда пръстите на ръката, която е държала пистолета, но след миг видях, че го интересува носната кърпа, пхнатата в единия ръкав на сако. Мистър Продъроу беше облечен с тъмносиво сако. После Поаро се изправи, но погледът му, в който като че ли прочетох учудване, все още бе отправен към носната кърпа.

Джап го извика на помощ, за да вдигнат вратата. Веднага се възползвах от тази възможност и също коленичих, измъкнах кърпата от ръкава и щателно я разгледах. Тя беше най-обикновена носна кърпа от бяла батиста; на нея нямаше никакъв знак или петно. Върнах я на мястото ѝ, поклатих глава и признах пред себе си, че съм напълно объркан.

Другите бяха вдигнали вратата. Разбрах, че търсят ключа. Но търсеха напразно.

— Това решава въпроса — каза Джап. — Прозорецът е затворен, със спуснат райбер. Убиецът е излязъл през вратата, заключил я е и е взел ключа със себе си. Той е сметнал, че ще решим следното — жертвата се е заключила в стаята и се е застреляла, а отсъствието на ключа няма да бъде забелязано. Съгласен ли сте, мосю Поаро?

— Да, съгласен съм; но щеше да бъде много по-просто и по-добре да пъхне ключа обратно в стаята под вратата. Тогава щеше да изглежда, че ключът е паднал от ключалката.

— Е, не може да очаквате всички да имат вашите превъзходни идеи. От вас би станал превъзходен престъпник. Някакви забележки, мосю Поаро?

Стори ми се, че Поаро малко се обърка. Той се огледа наоколо и отбеляза кротко и почти с извинителен тон:

— Този господин е пушил много.

Забележката на Поаро беше съвсем вярна — решетката на камината беше пълна с угарки, също и пепелникът, който стоеше на малка масичка до креслото.

— Снощи трябва да е изпушил около двайсет цигари — каза Джап. Наведе се и разгледа внимателно решетката на камината, после прехвърли вниманието си върху пепелника. — Всичките са от един и същи вид — обяви той — и са пушени от един и същи човек. — Няма нищо особено, мосю Поаро.

— Аз не казвам, че има — измърмори приятелят ми.

— Ха — извика ненадейно Джап, — какво е това? — Той се спусна към нещо ярко и блестящо, което лежеше на пода до мъртвия. — Счупено копче за ръкавели. Питам се на кого ли е? Доктор Джайлс, ще ви бъда задължен, ако отидете долу и пратите при мен икономката.

— Какво да правим със семейство Паркър? Съпругът настоява да си тръгва — казва, че имал спешна работа в Лондон.

— Как не! Работата ще го почака. Както се развиват нещата, не е чудно, че се е сетил за някаква спешна работа! Пратете ми икономката и си отваряйте очите на четири с Полард да не би семейство Паркър да изчезнат под носа ви. Влизал ли е още някой в стаята тази сутрин?

Лекарят се замисли.

— Не, хората стояха вън, в коридора, когато пристигнахме с Полард.

— Сигурен ли сте?

— Абсолютно сигурен.

И лекарят тръгна да изпълни задачата си.

— Съвестен човек — рече одобрително Джап. — Някои от тези доктори са екстра хора. Е, питам се кой ли е застрелял този човек? Изглежда някой от тримата обитатели на къщата. Най-малко подозирам икономката. Няма да работи осем години при него, за да го убие едва сега. Чудя се какви са тези Паркър? Не ми се струват много приятни хора.

В този момент се появи мис Клег. Тя беше слаба, мършава жена със спретната прошарена коса, сресана на път по средата, много сериозна и спокойна. Въпреки това в нея се чувстваше деловитост, която внушаваше респект. В отговор на въпросите на Джап тя обясни, че е била четиринадесет години при Продъроу. Той бил щедър и внимателен господар. За пръв път видяла мистър и мисис Паркър преди три дни, когато пристигнали неочаквано и останали да живеят в къщата. Тя смяташе, че те са се натрапили — господарят не изглеждал никак доволен, че ги вижда. Копчето за ръкавел, което Джап ѝ показва, не било на Продъроу — тя била сигурна. Като я попитаха за пистолета, икономката рече, че според нея господарят ѝ имал оръжие от този вид. Държал го заключен. Тя го видяла веднъж преди няколко години, но не може да каже дали е същият. Не е чула никакъв изстрел снощи, но това не я учудва, защото къщата е голяма и безразборно построена, а нейната стая и тези, приготвени за семейство Паркър, били в другия край на постройката. Не знаеше по кое време Продъроу си е легнал — той бил още на крак, когато тя се оттеглила в девет и половина. Нямал навика да си ляга веднага, а обикновено прекарвал буден половината нощ, като четял и пушел. Господарят бил голям пушач.

Тогава Поаро ѝ зададе един въпрос:

— Как спеше обикновено господарят ви — на отворен или на затворен прозорец?

Мис Клег помисли.

— Обикновено прозорецът му беше отворен, поне горното малко прозорче.

— Но сега то е затворено. Можете ли да ми обясните защо?

— Не, освен че е почувствувал течение и го е затворил.

Джап ѝ зададе още няколко въпроса и я освободи. После се зае да разпитва съпрузите Паркър поотделно. Мисис Паркър беше склонна към истерия и сълзи; мистър Паркър беше с груби обноски. Отрече ръкавеленото копче да е негово, но тъй като жена му преди това го бе разпознала, това никак не подобри положението му; отрече и да е бил в стаята на Продъроу, което накара Джап да заключи, че има достатъчно доказателства да поиска задържането на мистър Паркър.

Като остави Полард да пази арестувания, Джап изтича до селото и се свързва със службата си по телефона. Поаро и аз се върнахме в хана.

— Вие сте необичайно тих — казах аз на приятеля си. — Не се ли интересувате от случая?

— Напротив, извънредно много ме интересува. Но ме и озадачава.

— Мотивът е неясен — изрекох замислено, — но съм убеден, че Паркър не е стока. Обвинението срещу него изглежда съвсем ясно, само дето отсъства мотивът, но по-късно и той ще излезе наяве.

— Нещо особено да ви е направило впечатление? Нещо, пропуснато от Джап?

Погледнах любопитно Поаро.

— Какво пак криете в ръкава си, Поаро?

— Апропо, какво беше скрито в ръкава на мъртвия?

— О, онази носна кърпа!

— Точно така, онази носна кърпа.

— Моряците ги носят в ръкавите си — казах замислено аз.

— Отлично, Хейстингс, въпреки че не това имах предвид.

— Нещо друго?

— Да, миризмата от цигарен дим не ми излиза от ума.

— Аз не подуших никакъв — извиках с почуда.

— Нито пък аз, *cher ami*.

Погледнах го с интерес. Трудно е да разбереш кога Поаро се шегува, но той изглеждаше напълно сериозен и дори леко намръщен.

Предварителното следствие беше два дни по-късно. Междувременно ново доказателство излезе на бял свят — някакъв скитник бе признал, че е прескочил стената на градината на Лий Хаус, където често спял в една незаключена барака. Той заявил, че в дванадесет часа в полунощ чул двама мъже да се карат на висок глас в стая на първия етаж. Единият искал пари, другият гневно му отказвал. Скрит зад един храст, скитникът видял как двамата минават насамнатам зад осветения прозорец. В единия той разпознал мистър Продъроу, собственика на къщата; другия той определи със сигурност като мистър Паркър.

Тогава стана ясно, че съпрузите Паркър са дошли в Лий Хаус, за да шантажират Продъроу и когато по-късно се разбра, че името на мъртвеца е всъщност Уендовър и че той е бил лейтенант във флотата и е замесен във взривяването на първокласния кръстосван „Меритот“ през 1910 година, случаят като че започна бързо да се разплита. Предполагаше се, че Паркър, който е знаел за ролята на Уендовър в тази история, е открил къде живее и му е поискал пари, за да мълчи, но другият е отказал. В разгара на свадата Уендовър извадил пистолета си, ала Паркър го грабнал от ръцете му и го застрелял, като след това се постарал да представи случилото се като самоубийство.

Паркър беше подведен под съдебна отговорност с право на защита. Ние присъствахме на заседанието на полицейския съд. Когато си тръгнахме, Поаро поклати глава.

— Трябва да е така — промърмори на себе си той. — Да, наистина трябва да е така. Няма да отлагам повече.

Отиде в пощата и написа бележка, която изпрати по специален куриер. Не видях до кого беше адресирана. После се върна в хана, където престояхме до края на този паметен уикенд.

Поаро беше неспокоен, разхождаше се непрестанно до прозореца и обратно.

— Очаквам посещение — обясни ми той. — Не е възможно... изобщо не е възможно да се лъжа. А, ето и...

За мое пълно недоумение в следващия миг в стаята влезе мис Крег. Тя беше изгубила предишното си спокойствие и дишаше тежко,

като че ли беше тичала. Видях в очите ѝ страх, когато погледна към Поаро.

— Седнете, мадмоазел — каза любезно Поаро. — Правилно съм се досетил, нали?

Вместо отговор тя избухна в сълзи.

— Защо го направихте? — попита тактично Поаро. — Защо?

— Толкова го обичах! — отвърна тя. — Бях му бавачка, когато беше малко момче. О, бъдете милостив към мен!

— Ще направя всичко, каквото мога. Но вие разбирате, че не мога да допусна да бъде обесен един невинен човек — дори когато той е долен мошеник.

Мис Клег приседна и каза с нисък глас:

— Може би в края на краищата и аз не бих постъпила така. Направете това, което е редно.

После стана и избяга от стаята.

— Тя ли го е убила? — попитах аз, напълно объркан.

Поаро се усмихна и поклати глава.

— Сам се е застрелял — отвърна той. — Спомняте ли си, че Продъроу носеше носната си кърпа в десния ръкав? Това ми подсказа, че е левак. Боейки се от изобличение след бурния си разговор с мистър Паркър, той се самоубил. На сутринта мис Клег дошла, както обикновено, да го събуди и го намерила да лежи мъртъв. Както ни каза току-що, тя го познава от малко момче и е изпълнена с гняв срещу семейство Паркър, които са го подтикнали към тази позорна смърт. Тя гледа на тях като на убийци и ненадейно ѝ се предоставя възможност да ги накара да страдат за злото, което са предизвикали. Само тя знае, че Продъроу е левак. Премества пистолета в дясната му ръка, притиска пръстите на мъртвеца върху оръжието, затваря прозореца и го запъва, пуска на пода ръкавеленото копче, което е взела от долните стаи и напуска спалнята на господаря си, като заключва вратата и скрива ключа.

— Поаро — казах аз в прилив на възторг, — вие сте великолепен! И всичко произхожда от една нищожна и никаква носна кърпа!

— И цигарения дим. Ако прозорецът е бил затворен, при всички тези изпушени цигари стаята щеше да бъде пълна със застояла миризма на тютюн. Вместо това въздухът в нея беше свеж — от което

заклучих веднага, че прозорецът трябва да е бил отворен цялата нощ и затворен едва на сутринта, а този извод насочи мислите ми в интересна посока. Не можех да измисля никакви обстоятелства, при които убиецът ще иска да затвори прозореца. В негов интерес е да го остави отворен и да създаде впечатление, че е избягал оттам, ако теорията за самоубийството не издържи проверката. Разбира се, помогнаха ми и показанията на скитника — те потвърдиха моите подозрения. Той никога нямаше да чуе разправията между двамата мъже, ако прозорецът не е бил отворен.

— Блестящо! — възкликнах сърдечно аз — А сега какво ще кажете за по един чай?

— Говорите като истински англичанин — рече Поаро и въздъхна. — Навярно ще бъде голям проблем да получа тук чаша сироп?

[1] Престъплението е навсякъде (фр.) — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.